

September 2, 1983

**Agreement between the state border protection
guards of the Czechoslovak Socialist Republic and
the border troops of the Soviet KGB**

Citation:

"Agreement between the state border protection guards of the Czechoslovak Socialist Republic and the border troops of the Soviet KGB", September 2, 1983, Wilson Center Digital Archive, Archiv Bezpečnostních Slozek
<https://wilson-center.drivingcreative.com/document/110153>

Summary:

The two parties agree to exchange information on the general security situation in the border area of the Czechoslovak Socialist Republic and the Soviet Union and on the operational situation along the common state border.

Original Language:

Czech

Contents:

Original Scan

54

559

23.

SSS2

ARCHIV BEZPEČNOSTNÍCH SLOŽEK
Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1. 1. 2008 podle ustanovení § 157 odst. 3 zák. č. 412/2005 Sb.

Schvaluji:

.....
Ministr vnitra ČSSR
Vratislav VAJNAR
dne 24. 10. 1983

Schvaluji:

.....
Předseda Výboru Stb SSSR
V. M. ČEBRIKOV
dne 19. 09. 83

Protokol

o jednání delegací hlavní správy Pohraniční stráže a ochrany státních hranic federálního ministerstva vnitra Československé socialistické republiky a hlavní správy pohraničních vojsk hlavní správy Výboru státní bezpečnosti Svazu sovětských socialistických republik, konaném v Praze ve dnech 31. srpna až 2. září 1983

Složení delegací

Ze strany Československé socialistické republiky

Náčelník HS PS OSH
generálmajor Dr.
Anton NEMEC,
vedoucí delegace

Náčelník PS PS OSH
plukovník g.št., Dr. Ing.
František WEIS, CSc.

Náčelník ZS HS PS OSH
plukovník Dr. Ladislav VANIS

Náčelník sekretariátu
náčelníka HS PS OSH
podplukovník Ing.
Zdeněk POSPÍŠIL

Náčelník sekretariátu
hlavního hraničního zmocněnce
podplukovník Dr. Karel HARTL

Ze strany Svazu sovětských socialistických republik

Náčelník pohraničních vojsk
KGB SSSR
generál armády MATROSOV V.A.,
vedoucí delegace

Náčelník politické správy
pohraničních vojsk KGB SSSR
generálmajor IVANOV V.C.

Náčelník vojsk západního
pohraničního okruhu KGB SSSR
generálporučík KALINICENKO I.J.

Náčelník operační správy
štábu pohraničních vojsk
KGB SSSR
plukovník SLJACHTIN V.I.

Starší důstojník hlavní správy
pohraničních vojsk KGB SSSR
podplukovník ZORIN V.P.

Pořad jednání

1. Kontrola plnění úkolů, přijatých v protokolu ze společných jednání konaných v Moskvě ve dnech 18. - 22. května 1981;
2. Vzájemná informace o všeobecné bezpečnostní situaci na státních hranicích ČSSR a SSSR, o výsledcích, dosažených v ochraně státních hranic a opatřeních přijatých k jejímu zkvalitnění;

- 2 -

3. Operativní situace na společných státních hranicích a činnost hraničních zmocněnců za období od května 1981 do srpna 1983, závěry a návrhy k uskutečňování činnosti vojsk a orgánů ochrany státních hranic;
4. Informace a výměna zkušeností z oblasti řízení a stylu práce velitelů a náčelníků, metod řídicí činnosti, informačního systému, analytické činnosti, plánování, kontroly plnění úkolů a hodnocení práce, právní regulace řízení a velení;
5. Posouzení návrhu další spolupráce v oblasti vývoje a využívání technických prostředků ochrany hranic.

K bodu 1 pořadu jednání:

Obě strany konstatovaly, že úkoly, přijaté v průběhu jednání, vedených v Moskvě ve dnech 18. - 22. května 1981, byly splněny.

Součinnost mezi správou ochrany státních hranic v Košicích a Mukačevskou pohraniční brigádou i mezi útvary jim podřízenými, byla organizována správně. Obě strany se včas informovaly o změnách situace na společně chráněných úsecích hranic.

Setkání hraničních zmocněnců i dalších funkcionářů správy ochrany státních hranic a Mukačevské pohraniční brigády probíhala pravidelně, měla pracovní charakter a konkrétními opatřeními přispívala ke spolehlivému zajištění ochrany státních hranic a zachování jejich režimu.

K bodu 2 pořadu jednání:

Delegace se navzájem informovaly o situaci na svých státních hranicích a dospěly k závěru, že podstatný vliv na ni má obecná mezinárodní situace, která se v poslední době značně zостřila. Průběh událostí na mezinárodním poli potvrzuje, že administrativa USA a nejagresivnější kruhy imperialismu spolu s ní vystupující nejen pokračují v politice směřující ke konfrontaci, ale prosazují tento kurs

- 3 -

svým nebezpečným jednáním. Zvětšování zásob zbraní je doprovázeno machinacemi, směřujícími k rozšíření geografické sféry vlivu NATO a také sfér vlivu hlavních imperialistických států, prohloubení současných a vytvoření nových ohnisek konfrontace.

Nepřátelské akce speciálních služeb protivníka proti Sovětskému svazu, Československu i ostatním státům socialistického společenství získávají stále více avanturistický, globální charakter. Sféra rozvědných zájmů našich nepřítelů se neustále zvětšuje, tedy i na státních hranicích. V podvratné činnosti protivníka převládají nejostřejší formy boje, takové jako špiónáž, teror, diverse a jiné extrémistické akce.

V této nebezpečně se zostřující a mimořádně rozporné situaci považují strany za potřebné aktivizovat společná opatření, směřující ke zvýšení kvality ochrany státních hranic, upevnění družby a bojové spolupráce mezi pohraničními správami ČSSR a SSSR, pravidelně si vyměňovat informace o aktuálních problémech na státních hranicích s kapitalistickými státy, zejména o nových formách a metodách podvratné činnosti protivníka.

K bodu 3 pořadu jednání :

Spolupráce mezi pohraničními správami ČSSR a SSSR uskutečňovaná na všech úrovních byla v plném souladu se Smlouvou mezi Československou socialistickou republikou a Svazem sovětských socialistických republik o režimu na československo-sovětských státních hranicích, spolupráci a vzájemné pomoci v hraničních otázkách, podepsané dne 10. února 1973 v Praze, probíhala aktivně v duchu socialistického internacionalismu a tradičního přátelství. Hraniční zmocněnci se pravidelně scházeli a organizovali součinnost podřízených pohraničních orgánů. Kromě pravidelných

- 4 -

schůzek, které se konaly vždy pololetně, uskutečňovali hraniční zmocněnci podle potřeby nepravidelné schůzky.

Hraniční zmocněnci se na plánovaných setkáních vzájemně informovali o opatřeních, směřujících k dodržování pořádku na hranicích, k zamezení nezákonnému přechodu osob přes státní hranice, jakož i o otázkách spojených s péčí o stav státních hranic, hraničních značek a hraničního pásu.

Aktivními opatřeními hraničních zmocněnců a jim podřízených orgánů ochrany státních hranic byli zadrženi všichni narušitelé, kterým se podařilo překročit státní hranice a tito byli předáni příslušným orgánům v souladu se smlouvou. Úspěšně byly řešeny též všechny případy porušování hraničního režimu. Provoz přes hraniční přechody mezi oběma stranami probíhá normálně. Zvýšil se pohyb občanů kapitalistických států, což vyžadovalo zvýšení úsilí orgánů zabezpečujících kontrolu na státních hranicích. Nedošlo k případu narušení státních hranic přes hraniční přechody. Vedoucí pracovníci pasové i celní kontroly operativně řešili všechny problémy, které vznikly na hraničních přechodech.

Československo-sovětské státní hranice jsou udržovány v dobrém stavu a jejich průběh na místech je jasně vyznačen.

Směry pravděpodobného postupu narušitelů, vyhodnocené na společných jednáních v Moskvě ve dnech 18. - 22. května 1981 se potvrdily. Je účelné i pro budoucnost považovat za směry pravděpodobného postupu narušitelů :

- a/ Ublá - Veliko-Bereznyj ve směru
  - zleva Dubrava - Mirča
  - zprava Ulič - Stričava

- 5 -

b/ Užhorod - Vyšné Nemecké ve směru
zleva Lekárovce - Tarnovce
zprava Krčava - Domanice

c/ Čierna - Čop ve směru
zleva Tisa
zprava Velké Kapušany - Strumkovka

S cílem dalšího rozvíjení přátelství a společné činnosti při ochraně státních hranic rozhodli náčelníci pohraničních vojsk ČSSR a SSSR :

1. Uložit štábům, politickým i dalším orgánům svých hlavních správ rozpracovat a po společném posouzení uskutečnit doplňující opatření ke zlepšování spolupráce a koordinace společných činností k ochraně státních hranic; využívat k tomu výměnu delegací a setkání na úrovni náčelníků hlavních správ a jejich zástupců podle druhů činnosti a také setkání na státních hranicích k posouzení konkrétních otázek, i jiné formy spolupráce ;
2. pravidelně si vyměňovat zkušenosti o otázkách zkvalitňování řízení vojsk ;
3. trvale rozvíjet a podporovat spolupráci v oblasti stranicko-politické práce, výměny informací o otázkách výchovy příslušníků, jejich mobilizace k bdělosti při výkonu služby, práce s místním obyvatelstvem a činnosti vojenského tisku;
4. vyměňovat si informace o
  - způsobech a metodách činnosti protivníka na hranicích ČSSR i SSSR
  - způsobech používaných narušiteli hranic a pašeráky
  - opatřeních, přijímaných pohraničními orgány ČSSR i SSSR k překážení vpředu uvedené činnosti protivníka

- 6 -

- opatření ke zlepšení ochrany státních hranic
  - výsledcích ochrany státních hranic jak na útvarech ochrany hranic a hraničních přechodech, tak i celkově;
5. uskutečňovat součinnost v oblasti technických i jiných prostředků a sil ochrany státních hranic ;
6. informovat se navzájem o otázkách zvyšování bojové pohotovosti a zlepšování výzbroje a také o opatřeních ke zlepšování bojové přípravy a výcviku ;
7. uložit hraničním zmocněncům, aby i nadále uskutečňovali pravidelně pololetně svá řádná zasedání, na kterých budou projednávat úkoly, stanovené tímto protokolem, zejména :
- vzájemné informace o přijatých opatřeních k zabezpečení ochrany státních hranic
  - kvalitu a operativnost spolupráce svých pomocníků a orgánů ochrany státních hranic
  - opatření, vyplývající z operativní situace, které je třeba provádět ve spolupráci a to jak obecně, tak i ve vztahu k jednotlivým osobám
  - otázky péče o stav státních hranic, hraničních znaků a hraničního pruhu
  - případy škod, způsobených přes státní hranice
  - všechny ostatní otázky, které souvisí s dodržováním hraničního režimu;
8. dohodnuté signály orgánů ochrany státních hranic obou stran zůstávají i nadále v platnosti ;
9. uložit náčelníkům spojení HS PS OSH ČSSR a HS PV KGB SSSR přezkoumat otázku a předložit návrh na zřízení přímého utajeného telefonního spojení mezi hraničními zmocněnci ČSSR v Košicích a SSSR v Mukačevě;

- 7 -

10. uložit správě ochrany státních hranic v Košicích a velitelství západního pohraničního okruhu SSSR přezkoumat otázku účelnosti celodenního provozu hraničního přechodu Vyšné Nemecké - Užhorod a podat návrh.

K bodu 4 pořadu jednání :

Obě delegace si vyměnily zkušenosti k některým aktuálním otázkám řídicí činnosti v systému ochrany státních hranic. Československá delegace projevila dále zájem o informace, které se týkají nového sovětského zákona o státních hranicích a jeho dopadu do stylu a metod řídicí práce velitelů a náčelníků ; k této žádosti sovětská strana podala výklad. Československá delegace informovala o změnách organizační struktury útvarů ochrany státních hranic na státních hranicích se socialistickými státy.

Obě delegace konstatovaly užitečnost vzájemné výměny zkušeností o stylu a metodách řídicí práce velitelů a náčelníků. Přitom československá delegace velmi kladně ocenila zkušenosti, které získávají českoslovenští pohraničníci v sovětských školách a kursech.

K bodu 5 pořadu jednání :

Obě delegace posoudily návrh další spolupráce v oblasti vývoje a využívání technických prostředků ochrany státních hranic a vyjádřily s ním souhlas ; rozhodly se předat jej odpovídajícím odborníkům ČSSR i SSSR k přípravě konkrétních návrhů v této otázce.

- 8 -

Jednání proběhla v teplém přátelském ovzduší a v duchu socialistického internacionalismu. Obě delegace jsou přesvědčeny, že realizace přijatých závěrů napomůže prohloubení ochrany společných státních hranic i další spolupráce mezi orgány ochrany státních hranic a pohraničními vojsky obou stran.

Tento protokol byl sepsán v Praze dne 2. září 1983 ve 4 vyhotoveních, z nichž jsou dvě v českém a dvě v ruském jazyce, přičemž obě znění mají stejnou platnost.

Náčelník hlavní správy
Pohraniční stráže a ochrany
státních hranic FMV ČSSR :

generálmajor Dr. Anton NEMEC

Náčelník Pohraničních
vojsk KGB SSSR :

generál armády V.A. MATROSOV

ARCHIV BEZPEČNOSTNÍCH SLOŽEK
Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1. 1. 2008 podle ustanovení § 133 odst. 3 zák. č. 412/2005 Sb.

ARCHIV BEZPEČNOSTNÍCH SLOŽEK
Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1. 1. 2008 podle ustanovení § 157 odst. 3 zák. č. 412/2005 Sb.